

Матеріали до Єдиного дня інформування населення

ДЕНЬ ЄДНАННЯ (16 лютого)

«З метою посилення консолідації українського суспільства, зміцнення його стійкості в умовах зростання гібридних загроз, інформаційно-пропагандистського, морально-психологічного тиску на суспільну свідомість» Президент України Володимир Зеленський 14 лютого 2022 року підписав Указ №53/2022 «Про невідкладні заходи щодо консолідації українського суспільства», яким, зокрема, **16 лютого 2022 року** оголошено **Днем єднання**.

У цей день, визначається Указом, – «підняти Державний Прапор України на будинках і спорудах в усіх населених пунктах; виконати о 10.00 Державний Гімн України».

Крім того, на виконання указу Кабінет Міністрів України в одноденний строк затвердив план заходів, передбачивши забезпечення з 1 березня 2022 року підвищення грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України на 30 відсотків та доведення до 20 відсотків від початку 2022 року підвищення грошового забезпечення військовослужбовців Державної прикордонної служби України та Національної гвардії України (з урахуванням вже прийнятого рішення про підвищення на 10% з 1 лютого).

Серед іншого план заходів передбачає створення на основі діючих інформаційних ресурсів єдиної інформаційної платформи «UAразом» для забезпечення щоденного інформування населення про реальний стан безпекової ситуації, заходи, що вживаються для зміцнення обороноздатності держави, а також організацію належної інформаційно-роз'яснювальної роботи про діяльність державних органів з питань забезпечення безпеки громадян, а також проведення у закордонних дипломатичних установах України зустрічі дипломатичних працівників та українських громад.

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ НЕБЕСНОЇ СОТНІ (20 лютого)

*(за матеріалами Українського
інституту національної пам'яті)*

20 лютого в Україні на державному рівні вшановують День пам'яті Героїв Небесної Сотні, згадуючи найтрагічніші дні масових розстрілів протестувальників під час Революції Гідності 2013–2014 років. Пам'ятний день встановлено указом Президента України 11 лютого 2015 року з метою увічнення великої людської, громадянської і національної відваги та самовідданості, сили духу і стійкості громадян, завдяки яким змінено хід історії нашої держави, гідного вшанування подвигу Героїв Небесної Сотні.

Саме 20 лютого 2014 року в середмісті Києва загинуло найбільше людей – 48. Їх разом з іншими 54 загиблими та смертельно пораненими учасниками мирних протестів упродовж зими 2013–2014 років і п'ятьма активістами Майдану, які загинули навесні 2014 року за демократичні цінності та територіальну цілісність України, назвали Героями Небесної Сотні.

Гідність людини є однією з найважливіших особистісних цінностей, закріплених у багатьох правових актах, в тому числі міжнародних. У Конституції України (стаття 3) гідність людини, як і її життя, здоров'я, честь, недоторканність і безпека, визнаються в нашій державі найвищою соціальною цінністю. Фундаментальними міжнародними актами проголошується, що визнання гідності кожної людини та її рівних і невід'ємних прав є основою свободи, справедливості і загального миру. Наприклад, у статті 1 Загальної декларації прав людини (1948 рік) йдеться: «Усі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах».

Почуття гідності та честі, право на самовизначення є головними цінностями українців. Ці риси об'єднують наших героїв – борців за свободу та незалежність України різних часів.

Сьогодні, в умовах війни на сході України, маємо частіше згадувати доленосні події, які стали символом боротьби за свободу та гідність.

Революція Гідності засвідчила: українці не просто обрали шлях до Європи, а й готові за нього боротися, відстоюючи власні права та свободи. У світі Україну почали сприймати як державу з власною самобутністю, історією та гідністю, здатну захистити суверенітет.

**78-МА РІЧНИЦЯ ВИЗВОЛЕННЯ КРИВОГО РОГУ
ВІД НАЦИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ
(22 лютого)**

*(за матеріалами Криворізького
історико-краєзнавчого музею)*

Тема «Визволення Криворіжжя. 1943 - 1944» залишається і на сьогодні однією із важливих та актуальних тем в контексті розкриття ходу бойових дій на території України в роки Другої світової війни.

Після розгрому фашистських військ на Курській дузі радянські війська розгорнули загальний стратегічний наступ на широкому фронті, визволивши важливі в економічному відношенні райони Лівобережної України і Донбасу. Вийшовши до Дніпра, наші війська форсували цю водну перешкоду і зламали оборону, так званого, східного валу. Почалося визволення Правобережної України. Незважаючи на шалений опір ворога, негоду, радянські воїни неухильно йшли вперед, завдаючи нищівних ударів групам ворожих армій. Гітлерівське командування твердо оцінювало чим обернеться для рейху втрата українського Правобережжя та Півдня з його багатими продовольчими ресурсами, марганцем Нікополя і залізною рудою Криворіжжя, з першокласними морськими портами Чорного моря, а також небезпекою бойових дій у Європі. Тому противник кинув на утримання Правобережжя 40 відсотків своєї піхоти, 72 відсотки танкових дивізій, 40 відсотків літаків.

Бойові дії розгорнулись на величезній площі. Гігантська стратегічна операція на Правобережжі включала десять менш крупних – фронтових і міжфронтових. Одними з них були Нікопольсько-Криворізька (30 січня – 29 лютого 1944 р.) та Березнігувато-Снігурівська (6-18 березня 1944 р.), в результаті яких військами 3-го Українського фронту під командуванням генерала армії Р.Малиновського 22 лютого 1944 р. було визволено Кривий Ріг – великий промисловий центр України і важливий опорний пункт оборони нацистів,.

Загальновійськова операція по визволенню Кривбасу хронологічно поділяється на два етапи:

1-й: жовтень - грудень 1943 р., коли війська Степового (з 20-го жовтня 1943 р. – 2-го Українського) фронту під командуванням генерала армії Конєва І.С. вийшли на підступи до Кривого Рогу і Кіровограду, визволили перші населені пункти північних і північно-східних теренів Криворіжжя та рудники: «Жовта Ріка», імені Леніна, імені Рози Люксембург. Міцно закріпились на р. Інгулець і, не маючи достатніх сил продовжувати наступ, перейшли до оборони, ведучи запеклі бої з ворогом;

2-й: січень - лютий 1944 р., коли на ділянці 2-го і 3-го Українських фронтів було створено плацдарм стратегічного значення довжиною понад 400 км по фронту і 100 км у глибину, що дало змогу 3-му Українському фронту успішно провести Нікопольсько-Криворізьку операцію, в результаті якої було ліквідовано нікопольське вороже угруповання та звільнено Кривий Ріг.

У розробці Нікопольсько-Криворізької наступальної операції безпосередню

участь брав генерал армії Толбухін Ф.І., а 4-ий Український фронт, що перебував під його командуванням, реалізував південний напрямок цієї операції. Повністю Криворіжжя у сучасних його межах було звільнено військами 3-го Українського фронту у березні 1944р. в ході Березнігувато-Снігурівської військової операції.

Отже, на відміну від трагічного літа 1941р., коли місто та весь басейн було здано в один день – 14 серпня, його визволення розтягнулось практично на чотири з половиною місяці.

План визволення Криворіжжя від самого початку будувався на можливостях Степового (2-го Українського) і Південно-Західного (3-го Українського) фронтів. У вересні 1943 р. перед ними було поставлене завдання «оточити криворізьке угруповання фашистів у на півкільце»: ліве крило Степового фронту мало наступати на П'ятихатки і Кривий Ріг, а праве крило Південно-Західного фронту – просуватися на місто зі сходу. В подальшому за свідченнями начальника Генштабу маршала Василевського О. М., який координував дії фронтів, ставилося завдання повного оточення противника під Кривим Рогом. З цього приводу він писав: «... тимчасово відмовившись від удару на Миколаїв, Ставка прагнула й тут, як і в районі Корсунь-Шевченківського, затиснути війська криворізького угруповання гітлерівців у кліщі».

Однак цей стратегічний намір не був реалізований. Причин цього було декілька: а) радянські війська після форсування Дніпра були втомлені; оточити та «сходу» вибити противника з Кривбасу не змогли, їм не вистачало резервів, а підрозділи наступаючих частин потребували поповнення, відпочинку та переформування. Існувала і прихована небезпека того, що якби радянські війська в жовтні - листопаді 1943р. уклінилися б на 80-100 км. у глибину фронту, визволяючи Криворіжжя, вони могли б потрапити в пастку, яку гітлерівці, ударами з флангів, могли б створити, відрізати наступаючі війська і взяти їх в оточення; б) супротивник досить ретельно підготувався до оборони. На нікопольсько - криворізькій дузі наступаючим військам протистояли 41 німецька дивізія. Вони входили до 1-ї танкової армії генерала Г. Хубе і 6-ї польової армії генерала К. Холідта, яка дублювала номер тієї, що була оточена у битві на Волзі. На думку нацистських ідеологів армія мала помститися за Сталінград. Криворіжжя у планах головнокомандування вермахту розглядалось як дуже важливий стратегічний та сировинно-економічний центр, тому з метою утримати Кривбас гітлерівці стягували сюди війська не тільки із Західної Європи, а із Північної Африки. Танкові з'єднання Ромеля не встигали зафарбувати камуфляж під піски Сахари; ось у такому «вбранні» вони і з'явилися на Криворіжжі.

Стягувати війська під Кривий Ріг противник почав ще з жовтня 1943 р. Це свідчить про його цілковиту обізнаність у директивах радянського командування.

Доповідаючи тогочасну фронтову ситуацію Й. Сталіну, командуючий 2-им Українським фронтом Конев зазначав: «Війська нашого фронту на підступах до Кривого Рогу. Противник, побоюючись оточення, почав евакуацію тилів з Дніпропетровська, залишив у районі міста частини прикриття, а головні сили перекидає в район Кривого Рогу проти нашого фронту».

Вранці 15 жовтня 1943 року 37 армія після могутньої артилерійської підготовки, підтримана 5-ю повітряною армією із захопленого плацдарму на

правому березі Дніпра в районі Деріївка - Аули розпочала рішучий наступ на Кіровоградському та Криворізькому напрямках, щоб після оволодіння П'ятихатками продовжити розвиток успіху в бік Апостолово з метою відрізати шляхи відходу на захід дніпропетровського угруповання противника, що стримувало наступ Південно-Західного фронту.

Гітлерівці контратаками танків і авіації намагалися зупинити просування наших військ. Тому для зміцнення сили удару в другій половині дня в битву була введена 5-а гвардійська танкова армія. Танкістам довелося починати бої в складних умовах. Брак доріг не давав можливості здійснити танковий удар одночасно великими силами. Прагнучи виправити становище, гітлерівське командування кинуло в бій чотири нові дивізії, що прибули з Італії і Франції. Та наші армії продовжували розвивати наступ. 18 жовтня, швидко просуваючись вперед, 29-й танковий і 7-й механізований корпус розгромили дві піхотні і одну танкову дивізії ворога і до ранку 19 жовтня оволоділи м. П'ятихатки. Відступаючи в паніці, ворог залишив кілька ешелонів з вантажами та пораненими, а також багато різної військової техніки.

Німецьке командування здійснювало екстрені заходи з метою стабілізувати фронт на криворізькому напрямі, де радянські війська розірвали оборону між ворожими арміями, і намагалося зупинити розширення плацдарму Степового фронту, який досяг розмірів до 70 км в ширину і до 100-120 км у глибину. 23 жовтня 1943 року радянські танки були вже за 30 км на схід від Кіровограду і досягли північних околиць Кривого Рогу.

В оперативних зведеннях військових частин, в полосі дій яких знаходилося Криворіжжя, з'явилися записи про те, що 23 жовтня були звільнені Веселі Терни, Ганівка, Божедарівка, рудники: «1 Травня», ім. Леніна та інші. В інших документах перераховуються звільнені залізничні станції Кривбасу: «19 жовтня було звільнено ст. Жовті Води, 20 – Савро, Коломойцево, 21 – Калачевське, Роковату...».

Вранці 24 жовтня 1943 р. після артилерійської підготовки підрозділи 18-го танкового корпусу з десантом піхоти почали штурм Старої частини міста. Протягом 8 годин в оточенні на вулиці Леніна билась танкова рота старшого лейтенанта Романенка Г.О.

В очікуванні допомоги від стрілецьких підрозділів 37-ї армії танкісти вели бій у Кривому Розі. Однак 11 танкова дивізія ворога перекрила підкріпленню шлях до міста. Внаслідок цього закріпити прорив до Кривого Рогу не вдалося. Радянські танкові підрозділи змушені були покинути Кривий Ріг і відступити. За цей сміливий рейд в окуповане місто 4 офіцери-командири рот Романенко Г.О. і Махров О.Г., командири танків Белоросов В.О. і Козлов М.М. були удостоєнні звання Героя Радянського Союзу. Всього ж 18 радянських воїнів, що відзначились у боях за Криворіжжя, були удостоєні високого звання Героя Радянського Союзу.

25 жовтня 1943 р. бої за Кривий Ріг відновилися. Але в той час, коли вся увага командування 37-ї армії була зосереджена на питаннях, пов'язаних з оволодінням Кривим Рогом і дальшим розвитком удару на Апостолово, противник наніс сильний танковий контрудар. 29-30 жовтня гітлерівське командування кинуло проти ослаблених попередніми боями семи стрілецьких

дивізій 37-ї армії, які діяли на розтягнутому на 140 км фронті, сім танкових дивізій загальною чисельністю до 800 танків. Три танкові дивізії нанесли лобовий удар з боку Кривого Рогу і 4 танкові дивізії – збоку Кіровограда в тил 57-му стрілецькому корпусу. Радянські війська змушені були відійти на рубіж: Іскрівка-Недайвода-Олексіївна-Веселі Терни. П'ять діб на правому фланзі 37-ї армії йшла вперта, жорстока боротьба. Важкі бої велися на лінії сіл Веселі Терни-Недайвода. Близько 6 тисяч радянських воїнів лежать у братській могилі с. Недайвода.

30 жовтня 1943 р. запеклий бій точився і під с. Веселий Кут, що на підході до рудника імені Фрунзе. Бій було виграно. Ворог відступив.

Остаточно було зупинено контрнаступ гітлерівських військ 3 листопада 1943 р. Відкинуті від Кривого Рогу наші частини настійливо рвалися знову просунутися вперед, але кожного разу піддавалися контратакам противника і змушені були відкочуватися на вихідні позиції. Не вдалося більше розвинути успіх і противнику. Всі його танкові атаки розбивалися вогнем нашої танкової артилерії. Нарешті обидві сторони знесилились. Настало затишшя. На підступах до Кривого Рогу було визволено більше 100 населених пунктів.

Мета радянського командування блискавично розгромити нацистські війська в нижній течії Дніпра і зайняти Криворізький залізничний і Нікопольський марганцевий басейни не була досягнута внаслідок цілої низки причин і потужного опору ворога, який намагався утримати за будь-яку ціну стратегічно важливі для Німеччини воєнно-економічні регіони. Та зусилля окупантів були приречені на поразку. Війська 2-го Українського фронту з честю виконали завдання по виснаженню ворога.

23 листопада І.С. Конєв звернувся до Й.Сталіна із пропозицією тимчасово перейти до оборони. Верховний Головнокомандувач погодився. Не маючи достатніх сил продовжити наступ, війська 2 Українського фронту перейшли до оборони. В цей період обидві сторони готувались до вирішальної битви. Гітлерівці оточили місто декількома оборонними рубежами і мінними полями. На околицях міста і рудниках створювались допоміжні вогневі рубежі. Кожен населений пункт, висота перетворювались у сильні опорні пункти. Протягом листопада-грудня 1943 р. ворог намагався прорвати лінію фронту і змусити радянські війська відступити.

У долині р.Інгулець розгорнулася велика битва за Кривбас. Проти радянських військ діяло 20 фашистських дивізій. Бої на підступах до Кіровограда і Кривого Рогу не вщухали до 20 грудня.

3-го січня 1944 р. Сталін наказує командуванню 3-го та 4-го Українських фронтів провести підготовку до нового наступу на 10-12 січня 1944 р. Адже, як зазначав Василевський О.М., радянська розвідка виявила «різке посилення фашистів під Нікополем», туди були перебазовані частини з-під Кривого Рогу і Кіровограда. Цей маневр був розцінений радянським командуванням як реальна загроза 4-му Українському фронту й операції по звільненню Кримського півострова. З цього моменту дії на криворізькому і кримському напрямках розглядались у комплексі: успіх під Кривим Рогом забезпечував звільнення Криму.

10-11 січня 1944 року війська 3-го і 4-го Українських фронтів розпочали

наступ проти 6-ї польової армії, яка оборонялась в районі Нікополя і Кривого Рогу і підтримувалась авіацією 4-го повітряного флоту ворога. Та на цьому етапі вони зуміли лише вклинитись в оборону противника, але прорвати її не змогли. Відчувався брак живої сили і техніки, гостро не вистачало боєприпасів.

Серйозно заважало й суцільне бездоріжжя. Відчайдушно оборонялися і нацисти, бо за найсуворішим наказом фюрера мали утримати хлібні райони Правобережжя, Нікопольський марганцевий і Криворізький залізорудний басейни. За таких умов 17 січня бої тимчасово припинилися.

Наступ на нікопольсько-криворізькому напрямку було поновлено наприкінці січня 1944 р. 3-й та 4-й Українські фронти поповнилися людьми, технікою, боєприпасами. Головний удар 3-го Українського фронту був спрямований на Апостолово, 4-го Українського фронту – на Нікополь; допоміжний – на Кривий Ріг 37-ю армією.

5 лютого 1944 року 46 армія штурмом оволоділа райцентром та залізничною станцією Апостолово; перерізала комунікації противника, а також шляхи відходу на захід нікопольському угрупованню. 8 лютого було визволено м. Нікополь. Військам противника лише ціною великих втрат удалось відступити в район Кривого Рогу.

Після ліквідації нікопольського угруповання ворожих військ, командування 3-го Українського фронту не призупинило бойових дій. Одночасно здійснювалось поповнення наступаючих армій резервами та боєприпасами. Підтягувалась артилерія. На заключному етапі Нікопольсько-Криворізької операції радянським військам було підтверджено завдання оволодіти Кривим Рогом і відкинути ворога за р. Інгулець.

Ворог чинив шалений опір. Контратаками намагався відкинути просування наших військ. Безпосередньо у Кривому Розі утримували оборону частини 5-ти піхотних та 2-х танкових дивізій 6-ї польової армії. Труднощі просування посилювала і негода. Жахливе бездоріжжя, багнюка, у якій буксували навіть трактори і тягачі, заважали пересуватися, переслідувати ворога, перекривати шляхи його відступу. Перемагати негоду допомагали місцеві жителі. За допомогою криворіжців радянські воїни переносили снаряди і патрони від позиції до позиції на десятки кілометрів. Також для забезпечення бойових дій Радянської армії використовувалась транспортна авіація, за допомогою якої перевозились сотні тонн боєприпасів та продовольства.

16 лютого погода дещо покращилась і 17 лютого після перегруповання і підтягування відсталих через снігові замети артилерії та тилів, після артилерійської підготовки війська 3-го Українського фронту перейшли в наступ на місто. Внаслідок снігопаду та заметілі радянська авіація не змогла надати належної підтримки наступаючим лавам радянських танків та піхоти. Протягом двох днів радянські частини просунулись вглиб оборони на відстань 5-12 км. Вогонь артилерії та мінометів розчищав шлях радянським бійцям, які атакуючи, брали штурмом один опорний пункт ворога за другим.

21 лютого 82-й стрілецький корпус 37-ї армії зламав опір противника по лінії: Олександрівка-Златопіль-Кабурдіївка-колгосп «Таганча» і на світанку вийшов своїм правим флангом на р. Саксагань, а лівим – на східну околицю

залізничного вузла ст. Довгинцеве. Згідно з довідкою, підготовленою міськвиконкомом за підписом заступника голови виконкому Криворізької Ради депутатів трудящих А. Попова, динаміка визволення міста, його районів і селищ була такою: 21 лютого були звільнені залізнична станція Кагановича та прилегле до неї селище 7-й кілометр, 22-го – залізнична станція і с-ще Довгинцеве, Соцмісто, селища: ім. Шевченка, ім. Держинського, ім. Чкалова, більша частина Центрально - Міського району.

Штурм північного передмістя і рудників розпочався о 5-й годині ранку 22 лютого. О 6-й годині 30 хвилин 15 гвардійська стрілецька дивізія зайняла ст. Мудрьона й форсувала р. Саксагань. До 11-ї години звільнила ст. Карнаватка, рудник ім. Артема і вийшла на північно-західну околицю міста.

28-а гвардійська стрілецька дивізія, яка наступала зліва, вибила противника з селища Робітниче, форсувала р. Саксагань. У західній частині міста розпочалися вуличні бої. Центр свого наступу дивізія спрямувала на рудник Змичка.

Розвиваючи наступ, 10-а гв. п.д.д. зайняла рудник ім. Фрунзе, «Жовтень», «Дубова Балка», селище «Більшовик» і с. Божедарівка, а 188-а с.д. – с. Великий Кут, с-ще Катеринівка, рудник ім. К. Лібкнехта. Успішно завершилась операція по врятуванню греблі на р. Саксагань загоном спеціального призначення 37-ї армії. Бійці загону з допомогою місцевих мешканців-провідників: Гриньова М., Гудзя І., Мамона С., Санкевича М., Мазикіна М., Шаповалова Г., Дрожжина А. у ніч на 21 лютого прорвались до греблі КРЕСу, розмінували її і протягом двох діб вели бої у ворожому оточенні, тримаючись до підходу головних сил.

Протягом 22-23 лютого було визволено рудник «Червоногвардійський», селище Суха Балка, села Атаманівка, Глеєватка, Зелений Яр, східну околицю Лозуватки та інші населені пункти.

Особливо запеклі бої йшли за Свистунове, Новий Кривий Ріг, Іванівку, Зелене містечко та інші населені пункти.

22 лютого після важких боїв 48-а гвардійська стрілецька дивізія оволоділа металургійним заводом і потім в результаті 5-годинних атак визволила Соцмісто.

236-а стрілецька дивізія, ведучи наступ північно-східніше ст. Червона, неодноразово відбивала контратаки ворога. Та гітлерівці не витримали натиску, залишили станцію, цегельний завод і відійшли в центр міста. Переслідуючи їх, воїни дивізії у нічних боях форсували Інгулець і визволили Гданцівку, заводи «Комуніст» і цегельний. 22 лютого командир розвідки 236-ї с.д. капітан Без'язичний П.М. підняв Червоний Прапор над будинком зруйнованої міськради.

Справжній героїзм показав у цих боях 6-й окремих штурмовий батальйон. Рішучим ударом 21 лютого він оволодів залізничною станцією Червона. Тяжкий бій на станції Червона вели і танкісти 28-го гвардійського окремого танкового полку полковника Чикіна Б.М. Вони прорвали оборону гітлерівців з району Свистуново – с-ще рудника ім. Р. Люксембург.

394-а та 353-а стрілецькі дивізії почали вирішальний наступ на центр Старого міста. Були створені штурмові групи, які очищали від фашистів будинки за будинком. Агітатор 810-го с.п. Коваль Д.А. установив Червоний Прапор над будовою СШ № 8 у центрі Старого міста. На будинку гірничорудного інституту по вулиці Пушкіна замайорів Червоний Прапор, піднятий розвідником 353-ї с.д.

Мухашкалієвим.

Тож, до 16 години 22 лютого місто було очищено від гітлерівців. Між тим, боротьба за Кривий Ріг в сучасних його межах тривала впродовж і наступних днів лютого та березня 1944 року.

Всього в боях за Криворіжжя загинуло більше 27 тисяч воїнів Радянської армії, 5 тисяч пропали без вісті, 75 тисяч поранено. Цю сумну статистику доповнюють померлі від ран в медичних закладах. Тільки в межах довоєнного Кривого Рогу було 49 стаціонарних шпиталів. Ще 30 шпиталів діяло на околицях міста, які пізніше ввійшли в адміністративні межі сьогочасного Кривого Рогу.

За блискавично проведену Нікопольсько-Криворізьку операцію війська 3-го Українського фронту отримали подяку від Верховного Головнокомандуючого. 22 лютого о 22 годині Москва салютувала 20-ма артилерійськими залпами із 224-х гармат. 22 дивізії, бригади, полки та окремі батальйони, особистий склад яких відзначився в боях, були удостоєнні почесного найменування «Криворізькі». Тисячі солдат і офіцерів представлені до урядових нагород.

Нікопольський марганцевий та Криворізький залізорудний басейни було повернуто країні. Протягом лютого 1944 р. гітлерівські війська втратили вбитими та полоненими близько 45 тис. солдатів та офіцерів, велику кількість бойової техніки, озброєння та автотранспорту. 12 дивізій 6-ї польової армії, у тому числі 3 танкові та 1 моторизована, зазнали чималих втрат.

Перемога під Кривим Рогом була не тільки довгоочікуваною, але і стратегічно важливою. Внаслідок удадо проведеної Нікопольсько-Криворізької операції війська 4-го Українського фронту зосередились на визволенні Криму. Визволенням Кривого Рогу закінчився перший етап визволення Правобережної України.

Отже, визволення Кривбасу стало важливою подією Другої світової війни, яскравою сторінкою вітчизняної історії, прикладом мужності і патріотизму.

До 90-ї РІЧНИЦІ СТВОРЕННЯ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (27 лютого)

Дніпропетровська область – один з найбільш економічно розвинених регіонів України. Вона характеризується вигідним географічним положенням, багатими природними ресурсами, потужним промисловим та науковим потенціалом, розвинутим сільськогосподарським виробництвом, високим рівнем розвитку транспорту і зв'язку.

Історичні відомості

Дніпропетровщина має багату і славу історію, яка сягає у сиву давнину століть і тисячоліть. Перші сліди пралюдини, знайдені тут, відносяться ще до епохи раннього кам'яного віку, вже 150 тисяч років тому давні люди почали заселяти береги Дніпра. У VIII столітті до нашої ери у степові райони Дніпропетровщини прийшли скіфські племена і в цей час виникають перші залізодобувні рудні Криворіжжя. У восьмому – дев'ятому століттях до нашої ери на території області знаходився центр держави Велика Скіфія.

З тих часів в області було створено 9,5 тисячі курганів – місць захоронення древніх скіфів. Знахідки археологів, серед яких всесвітньовідомі золоті пектораль з Товстої Могили та гребінь з кургану Солоха, свідчать не тільки про високий рівень матеріальної культури племен, населявших Придніпров'я, а й про їх високу духовну культуру.

За часів Київської Русі (IX – XII століття) Придніпров'я межувало з кочівниками і мало з ними активні торговельні відносини. Дніпром пролягав знаменитий торговельний шлях світового значення «Із варяг у греки». Дніпром вели на Візантію свої дружини київські князі.

Яскравою сторінкою історії краю були часи козацтва та виникнення однієї з перших у світі демократичних республік – Запорізької Січі.

У 1783 році згідно з указом Катерини II про ліквідацію Січі територія області увійшла до складу Катеринославського намісництва.

У жовтні 1802 року була створена Катеринославська губернія, до складу якої увійшла і територія сучасної Дніпропетровської області.

Великі зрушення в житті краю пов'язані з відкриттям наприкінці XIX століття значних родовищ корисних копалин: вугілля, залізної та марганцевої руд, тощо. У цей час Катеринославська губернія швидко перетворюється на центр промисловості півдня Російської імперії.

На початку XX століття область посідала одне з перших місць у світі за рівнем концентрації промисловості. У 1923 – 1925 роках у зв'язку з адміністративною реформою Катеринославська губернія була поділена на 7 округів, у тому числі Катеринославський, Павлоградський, Криворізький.

У 1926 році Катеринославський округ об'єднано з Павлоградським у Дніпропетровський.

27 лютого 1932 року на базі 5 округів була утворена Дніпропетровська область. Пізніше, в 1938 та 1939 роках, частина її території увійшла до складу новостворених Запорізької, Миколаївської та Кіровоградської областей, і Дніпропетровська область набула сучасних кордонів.